

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Opvs Theologicvm

Mauro, Silvestro

MDCLXXXVII

Tractatvs Decimvs. De intentione requisita in recipiente sacramentum, ac
de septenario numero sacramentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84149](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84149)

existimo ministros dum ordinantur, & consecrantur, vna cum gratia accipere obligationem exercendi actiones sacras sui officij in statu gratiæ. Ratio est, quia accipiunt gratiam specialiter ad hunc finem. Et confirmatur: nam Gregorius IX. loco supracitato dicit monendos esse sacerdotes, & alios clericos, & sub interminatione diuini iudicij obtestandos, vt si non poenituerint, in susceptis ordinibus non ministrent: ergo existimat dari obligationem exercendi ministeria ordinum in statu gratiæ. Probabile tamen est dari leuitatem materiæ, propter quam exercere aliquas actiones ordinum, quæ actiones minoris sint momenti, in statu peccati mortalis, non sit peccatum mortale, sed solum veniale. Videri potest Suarius disput. 16. sect. 6. & Valquez disput. 126. cap. 4.

12. Ad 4. distinguo maiorem: est peccatum communicare alicui in actione per se peccaminosa, concedo; per accidens peccaminosa, nego; distinguo eodem pacto minorem; & nego consequentiam. Actio peccaminosa per se est, quæ est illicita per se, vel saltem non potest ab altero hic, & nunc exerceri sine peccato. Actio peccaminosa solum per accidens est, quæ potest ab altero exerceri sine peccato, licet de facto exerceatur cum peccato. Cum quis suscipit, & petit sacramentum à ministro existente in peccato mortali, communicat in actione solum per accidens peccaminosa, quia posset minister, præmissa contritione, vel confessione, licite illam actionem exercere, & sic non peccare. Addo, quod cum aliquis præuidet ministrum daturum sibi sacramentum in statu peccati, & potest commodè impedire hoc peccatum, petendo sacramentum ab alio ministro, lege charitatis tenetur impedire. Videri potest Suarius disput. 18. sect. 1.

QVÆSTIO LXXXII.

Virum ministri teneantur non dare sacramenta indignis?

1. Videntur non teneri. Christus enim de facto dedit sacramentum Eucharistiæ ludæ, vt docet S. Thomas 3. p. quæst. 71. art. 2. sed sciebat ludam esse indignum: ergo &c.

2. Respondeo per duas conclusiones. Prima est: minister sacramenti per se loquendo habet speciale præceptum non ministrandi sacramenta indignis, ac proinde si sciens, & volens sacramenta ministrat indignis, per se mortaliter peccat peccato sacrilegij. Ideo Christus Matth. 7. dixit: nolite dare sanctum canibus, neque mittatis margaritas ante porcos. Ratio est, quia minister debet sacramenta ministrare prudenter; sed si ministrat

indignis, ministrat imprudenter: ergo peccat peccato sacrilegij contra sanctitatem sacramenti, etiamsi sit minister non specialiter consecratus.

3. Secunda conclusio est: minister sacramenti potest per accidens ad vitandum scandalum, & iniustam proximi infamationem ministrare sacramentum indigno, vt docent omnes, & vt efficaciter probatur exemplo Christi, qui ministravit Eucharistiam ludæ, sciens illum esse indignum. Ratio est, quia concurrunt duo præcepta, præualet illud, quod magis vrget, & pro eo casu cessat obligatio alterius præcepti, vt patet innumeris exemplis; sed magis vrget præceptum vitandi scandalum, & non infamandi proximum iniuste, quam præceptum non ministrandi sacramentum indigno: ergo &c. Hinc sequitur peccatori occulto non esse negandam eucharistiam, si publicè ad illam accedat, secus si solus, itaut possit illi negari sine scandalo, & infamatione. Minister porrigens sacramentum indigno ad vitandum scandalum, non cooperatur peccato suscipientis, quia ex iusta causa facit actionem ex se indifferentem: siquidem suscipiens potest sumere dignè, & per ipsum stat, quod non sumit dignè.

4. Inferitur catholicum, qui ducit uxorem hæreticam, per se peccare peccato sacrilegij etiam ex hoc capite, quia ministrat sacramentum indigno. Potest tamen catholicus ex magna causa, puta ex spe conuertendi coniugem cum ingenti bono Ecclesiæ, ducere uxorem hæreticam, vel catholicam, ducere maritum hæreticum, & in eo casu catholicus ministrans sacramentum facit actionem ex se indifferentem. Nam posset alter coniux conuerti ad fidem, & per contritionem iustificari, & recipere sacramentum dignè.

5. Ad argumentum in contrarium patet ex dictis.

TRACTATUS X.

De intentione requisita in recipiente sacramentum, ac de septenario numero sacramentorum.

QVÆSTIO LXXXIII.

Virum ad recipienda sacramenta valide, & cum effectu, requiratur aliqua dispositio ex parte recipientis?

1. Videntur non requiri. Florentinū enim in instructione Armenorum enumerans

rans necessaria ad valorem sacramenti, enumerat solum tria, nimirum materiam, formam, & ministrum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia; sed si requireretur aliqua dispositio ex parte recipientis, debuisset etiam illam enumerare, vt quartum requisitum; ergo &c.

2. Respondeo, quod cum egerimus de causa efficiente, sequitur vt agamus de causa materiali, hoc est de subiecto capaci sacramenti, & de dispositione requisita ex parte subiecti ad sacramentum validè, & cum effectu gratiæ recipiendum.

3. Queritur igitur primo, quinam sint capaces sacramentorum.

Respondeo solos homines viatores esse capaces sacramentorum. Ratio est, quia cum sacramenta sint instituta pro hominibus ad gratiam primo conferendam, & augendam; soli homines sunt capaces sacramentorum, & pro eo solum statu, in quo possint recipere gratiam, vel eius augmentum; sed solum pro statu viæ possunt de lege ordinaria recipere primam gratiam, vel eius augmentum; ergo &c.

4. Queritur secundo, vtrum omnes viatores sint capaces sacramentorum?

Respondeo, quod trium sacramentorum, nimirum baptismi, confirmationis, & Eucharistiæ sunt capaces omnes viatores, dummodo physicè possint recipere actiones sacramentales: & quia infantes cum sunt omninò clausi in utero matrum, non possunt physicè abluì, non sunt capaces baptismi, ac proindè nec vllius alterius sacramenti, cum nullum sacramentum possit validè recipi à non baptizatis. Sacramenti ordinis capaces sunt soli male uili: sacramenti poenitentiae capaces sunt ij solum, qui post baptismum peccarunt: & quia Beata Virgo nullum habuit peccatum, fuit incapax sacramenti poenitentiae. Fuit tamen capax baptismi, & de facto fuit baptizata, quia fuit capax regenerationis spiritualis. Extremæ vntionis capaces sunt soli ægrotantes, & ideo damnati ad mortem, & iamiam morituri, nisi ægrotent, sunt incapaces extremæ vntionis.

5. Queritur tertio, vtrum ad recipiendum sacramentum requiratur aliqua dispositio recipientis?

Respondeo certam esse, quod in paruulis, & adultis qui nunquam habuerunt vsu rationis, ad recipiendum validè, & cum effectu gratiæ sanctificantis baptismum, & alia sacramenta, quorum sunt capaces, nulla requiritur dispositio. Dubitatur de adultis, qui habent, vel habuerunt vsu rationis. Caietanus 3. p. quæst. 68. art. 7. docuit in illis ad validè recipiendum baptismum, non requiri vllam dispositionem, ne intentionem quidem, sed sufficere, vt non habeant voluntatem contrariam. Glossa cap. solet de consecrat. dist. 4. docet sufficere intentionem

baptizantis, etiamsi quis baptizetur inuitatus.

6. Dicendum cum Sancto Thoma 3. p. qu. 68. art. 7. quem sequuntur communiter theologi: in adultis, qui habent, vel habuerunt vsu rationis, ad validè suscipiendum baptismum, requiri intentionem saltem interpretatiuam recipiendi baptismum; idemque proportionaliter dic de alijs sacramentis.

7. Probatur primo ex Concilio Carthagenensi 3. cap. 24. Arausicano 1. cap. 12. et Innocentio 3. cap. maiores de baptismo, vbi dicitur: *Ille verò, qui nunquam consensit, sed penitus contradidit, nec rem, nec characterem suscipit sacramenti*; ex Augustino lib. 4. de baptismo cap. 24. & lib. 7. cap. 3. vbi dicit, quod quia paruulus non est capax propriæ intentionis sufficit illi intentio Ecclesiæ, ac Christi; quia adultus est capax propriæ intentionis, non sufficit illi intentio aliena.

8. Probatur secundo. Nam Matth. 23. dicitur: *Euntes docete omnes gentes baptizari eos*: sed non ex alia ratione ad baptismum prærequiritur doctrina, nisi quia debet voluntariè suscipi ab adultis, ergo &c. Confirmatur. Nam sicuti fides debet voluntariè suscipi, sic baptismus, qui est sacramentum fidei. Sufficit tamen in recipiente intentio interpretatiua, ideoque qui vult baptizari, & hanc voluntatem non retinet, si baptizetur dormiens, validè baptizatur. Ad extremam vntionem validè recipiendum videtur sufficere generalis illa voluntas, qua vnusquisque fidelis vult frui omnibus sacramentis Ecclesiæ.

9. Queritur quarto, vtrum ad valorem sacramenti requiratur fides suscipiens?

Respondeo ad valorem sacramenti imperimentis characterem sufficere, vt recipienti habeat intentionem recipiendi sacramentum, nec requiri fidem, vel vllam aliam dispositionem. Probatur. Nam heretici baptizati confirmati, & ordinati ab alijs hereticis non rebaptizantur &c. ergo sine vera fide validè recipiunt hæc tria sacramenta cum suis characteribus, licet non recipiant effectum primarium gratiæ sanctificantis. Hinc sequuntur dicta sacramenta posse esse valida, & informia, ita vt non conferant effectum primarium gratiæ sanctificantis. Videri potest Augustinus lib. 2. contra Petilianum, cap. 16. & lib. 2. baptizandis rudibus, cap. 17. Sacramentum etiam matrimonij sine fide validè sumitur ab hereticis, ac proindè potest esse validum, & informe. De alijs sacramentis agitur suis locis.

10. Queritur quinto, vtrum ad recipiendum sacramenta cum effectu, hoc est ita, vt causent gratiam, prærequiratur in suscipiente status gratiæ?

Respondeo duo sacramenta mortuorum hoc est baptismum, & poenitentiam, non prærequirere in recipiente statum gratiæ, alij quinque sacramenta viuorum prærequirere statum gratiæ. Ratio est, quia sacramenta quæ per se ordinantur ad auferendum peccatum

tum originale, & peccata personalia mortalia, cum per se ordinentur ad producendam primam gratiam, non prærequirunt in subiecto statum gratiæ; sed baptismus per se ordinatur ad auferendum peccatum originale, & omnia peccata personalia commissa ante baptismum; sacramentum pœnitentiæ per se ordinatur ad auferenda peccata etiam mortalia, commissa post baptismum: ergo &c. Hinc rejicitur opinio dicentium ad suscipiendum baptismum, & sacramentum pœnitentiæ prærequiri perfectam contritionem. Cum enim contritio perfecta constituat hominem in statu gratiæ, si ad suscipienda hæc duo sacramenta præquireretur contritio perfecta, præquireretur status gratiæ, & sic nõ essent sacramenta mortuorum, sed viuorum, cum non possent per se recipi nisi à viuentibus vita gratiæ. Ad alia quinque sacramenta viuorum cum supponant statum gratiæ, & per se ordinentur ad gratiam augendam, per se prærequiritur status gratiæ. Ut tamen sacramenta baptismi, & pœnitentiæ conferant primam gratiam adultis habentibus peccata mortalia personalia, prærequiruntur fides, & attritio, ut dispositiones suscipientis. Ratio est, quia Deus ex lege infallibili nemini remittit peccata ab ipso commissa, nisi illa retractet, saltem per actum attritionis supernaturalis; sed talis actus attritionis non potest fieri, nisi ex fide, & spe: ergo &c. Videri potest Suarius disput. 14.

11. Ad argumentum in contrarium Concilium Florentinum enumerat solum necessariam in quolibet recipiente ad validam receptionem sacramenti; & quia in paruulis sufficit materia, forma, & minister cum debita intentione, enumerat solum hæc tria, & non enumerat intentionem suscipientis, licet in adultis etiam hæc sit necessaria.

QUÆSTIO LXXXIV.

Virum sacramenta sint septem, & quo pacto ordinentur, & comparentur, & sint ad salutem necessaria?

S. Thom. qu. 65.

1. Videntur non esse septem: primò, quia numerus septenarius sacramentorum non colligitur ex Scriptura: ergo &c.

2. Secundo Patres aliquando mentionem faciunt duorum tantum, aut trium sacramentorum: ergo &c.

3. Tertio iidem Patres aliquando sacramenta vocant signum crucis, panem benedictum, exorcismata, & exufflationes præcedentes baptismum, aquam benedictam, lotionem, qua Christus lauit pedes discipulorum: ergo sacramenta sunt plura, quam septem.

4. Quarto Ordines sunt septem; sed sin-

guli sunt sacramenta; ergo septem sunt sacramenta ordinis. Eucharistia sub specie panis est sacramentum, sub specie etiam vini est sacramentum; ergo duo sunt sacramenta Eucharistiæ; ergo sacramenta sunt plura, quam septem.

5. Respondeo Sanctum Thomam qu. 65. quæ est vltima de sacramentis in genere, per quatuor articulos agere de numero, ordine, & comparatione, ac necessitate sacramentorum.

Circa numerum sacramentorum, de quo Sanctus Thomas agit art. 1. hæretici recentiores dicunt sacramenta nouæ legis esse pauciora, quam septem, sed non conueniunt in assignando, quot, & quæ sint. Lutherus aliquando ponit solum baptismum; alij ponunt duo tantum, hoc est baptismum, & Eucharistiam; plerique Lutherani in suis catechismis ponunt tria, hoc est baptismum, Eucharistiam, & pœnitentiæ; Zuinglius ponit baptismum, cœnam, & matrimonium; Calvinus aliquando ponit baptismum, cœnam, & ordinationem. Alij dicunt sacramenta esse plura, quam septem, ex quibusdam locis Augustini malè intellectus. Non desunt, qui dicunt tria esse sacramenta ordinis, subdiaconatum, diaconatum, & sacerdotium, ac duo esse sacramenta Eucharistiæ, alterum permanens, alterum transiens, & consistens in vsu; vel alterum sub specie panis, alterum sub specie vini.

Contra hos errores de fide est, ac definitum à Florentino in instructione Armenorum, & à Tridentino sess. 7. can. 1. septem tantum esse nouæ legis sacramenta.

6. Probatum primo ex Scriptura, ex qua colliguntur septem tantum sacramenta. Secundo probatur ex perpetua traditione Ecclesiæ græcæ, & latinæ, Orientalis, & Occidentalis. Tertio probatur ex Patribus, & Scholasticis qui videri possunt apud Bellarm. lib. de sacramentis cap. 23.

7. Septenarius numerus sacramentorum probatur etiam ex varijs congruentijs, quas affert S. Thomas hac quæst. 65. artic. 1. & 4. & lib. 4. contra gentes, cap. 58. Prima, & præcipua desumitur ex proportionem vitæ spiritualis cum corporali. Ad vitam enim corporalem requiruntur septem, quinque ex parte singulorum, duo ex parte Reipublicæ. Ex parte singulorum requiritur primo generatio; secundo augmentatio; Tertio nutritio. Et quia homines utpotè passibiles, sæpè ægrotant, quartò requiruntur remedia contra morbos, quintò remedia contra reliquias morborum. Ex parte reipublicæ requiritur propagatio per generationem proles, & regimen per creationem magistratum; ergo proportionaliter ad vitam spiritualem requiruntur septem, quinque ex parte singulorum, & duo ex parte reipublicæ. Ex parte singulorum requiritur primò baptismus, per quem spiritualiter regeneratur; secundo con-

confirmatio, per quam augetur, & confirmatur: tertio Eucharistia, qua spiritualiter nutritur; quarto poenitentia, qua sanatur ex morbis peccatorum: quinto extrema unctio, qua sanatur ex reliquijs morborum, iuxta illud Iacobi 5. *Et si in peccatis sit, dimittentur ei*: sexto in ordine ad Rempublicam requiritur matrimonium, quo propagantur filij, per quos conseruatur Respublica Christiana: & ordo, quo creantur spirituales ministri, & magistratus, à quibus Ecclesia regitur. Alia congruentia videri possunt apud S. Thomam locis citatis, & apud Bellarminum lib. 2. de sacram. cap. 26.

8. Articulo secundo Sanctus Thomas agit de ordine sacramentorum, ac docet sacramenta bene numerari hoc ordine, baptismus, confirmatio, eucharistia, poenitentia, extrema unctio, ordo, & matrimonium. Nam quia naturaliter vnum est prius multitudine, quinque sacramenta, quæ ordinantur ad perfectionem singulorum, prius enumerari debent, quam ordo, & matrimonium, quæ ordiuntur ad perfectionem multitudinis; sed ordo per se ordinatur ad propagationem spirituales Ecclesie, matrimonium ad propagationem carnalem; ergo vltimum sacramentum est matrimonium, sextum est ordo; sed baptismus, confirmatio, & eucharistia, cum per se ordinantur ad hominem spiritualiter generandum, augendum, & nutriendum, sunt per se priora poenitentia, & extrema unctio, quæ per se ordinantur ad auferendum accidens nocivum superueniens, hoc est peccatum; ergo, Quartum sacramentum est poenitentia, quæ ordinatur ad hominem sanandum à peccato: quintum est extrema unctio, quæ ordinatur ad perficiendam sanitatem, auferendo reliquias peccatorum; sed generatio est prior augmentatione, & augmentatio est prior nutritione dante vltimam perfectionem vitæ spiritualis: ergo primum sacramentum est baptismus, quo regeneramur; secundum confirmatio, qua augemur in virum perfectum; tertium est eucharistia, qua spiritualiter nutrimur, & acquirimus vltimam perfectionem.

9. Articulo tertio Sanctus Thom. comparat sacramenta inter se, ac docet absolute loquendo eucharistiam esse potissimum sacramentorum. Prima, & præcipua ratio est, quia in sacramento eucharistie est substantialiter ipse Christus fons gratiæ, in alijs sacramentis est solum virtus quædam instrumentalis causandi gratiam participatam à Christo; sed quod continet Christum fontem gratiæ est simpliciter dignius, quam quod continet solum aliquam participationem virtutis Christi: ergo &c. Addit, quod licet eucharistia simpliciter, & absolute excellat cœ-

tera sacramenta, etiam baptismum, tamen singula sacramenta sub diuersis rationibus comparantur inuicem, sicut mutuo se excedunt, & excessa, & præsertim baptismus excedit omnia alia sacramenta ratione necessitatis, & virtutis auferendi peccatum, cum auferat originale, & omnia personalia quoad culpam, & poenam.

10. Articulo quarto Sanctus Thomas agit de necessitate sacramentorum, ac docet, nimirum baptismum, poenitentiam, & ordinem esse simpliciter necessaria ad salutem, ut vt sine ipsis non possit obtineri salus. Baptismus igitur in re, vel in voto est simpliciter necessarius singulis, quia nemo sine baptismo, vel sine voto baptismi potest liberari à peccato originali, & consequi salutem. Ex proportionali ratione poenitentia est simpliciter necessaria singulis, qui post baptismum peccatum mortaliter. Ordo est simpliciter necessarius non singulis, sed toti Ecclesie, quia sine ordine non potest obtineri sacramentum poenitentia, & rursus vt dicitur Proverb. 11. *tibi non est gubernatio, corrumpet populum*. Alia quatuor sacramenta sunt necessaria, non simpliciter, sed ad bene esse, quia sine illis non potest conuenienter obtineri finis, eo pacto, quo equus est ad faciendum iter necessarius viro nobili, non simpliciter, sed ad bene esse. Confirmatio enim quodammodo perficit baptismum, extrema unctio perficit poenitentiam, eucharistia perficit omnia sacramenta, matrimonium conducit ad conseruandam Ecclesiam per debitam propagationem proles.

11. Ad 1. Licet Scriptura non dicat expresse sacramenta esse tantum septem, tamen singula septem colliguntur ex Scriptura, & traditio Ecclesie septem tantum admittit.

12. Ad 2. Patres licet aliquando mentionem faciant duorum tantum, vel trium sacramentorum, tamen alia non excludunt, imo multis in locis includunt.

13. Ad 3. Patres dum aliquando vocant nomine sacramenti signum crucis &c. nomen sacramenti sumunt latius, in quantum significat quoddam signum rei sacræ, vt explicatum est quæst. 48.

14. Ad 4. Sicut licet singula membra hominis sint corpus, tamen homo non constituitur ex pluribus corporibus, quia membra illa ordinantur ad constituendum vnum perfectum corpus humanum; sic licet singuli ordinati sint sacramenta, tamen non sunt septem sacramenta ordinis, quia constituunt vnum perfectum sacramentum ordinis. Proportionaliter quia species panis, & vini ordinantur ad constituendum vnum perfectum sacramentum Eucharistie, non sunt duo sacramenta, sed vnum, vt explicatur, cum agitur de sacramentis Eucharistie, & ordinis.